

Fjärde roten, tomt 112

Kvarteret Frimuraren

Tredje roten 1637–57v

Andra roten 1657h–70

Drottninggatan 28, norra sidan mellan
Korsgatan och Ö. Hamnen

Nutida samb. med 5.25 och 5.26

Tomtens äldsta historia är oklar. De tre tomter varav 4.112 bestod hade ursprungligen skilda ägare. Hur många delar som ägdes av Peder Eriksson Rosensköld är ej känt men de tre tomterna tillhörde enligt tomtöreslängden Christian Meyer (1660–1669).

I: Johan Hermansson

1637–43, 1646, kallas skraddare 1639.

Han kan ha bott här redan tidigare: enligt en restantielista köpte han 25 st holländska klinkers 1632. En från Holland stammande Jan Hermanssen lovade 1625 årligt bidrag till tyska kyrkan. – I rote 4 bodde en namne, också han skraddare *Johan Hermansson (Långer eller Wa(c)ker)* 1637–46: han förekom redan 1624 och avled 1646. Johan Hermanssons gård såldes 1.6.1646 till *Kättil Nilsson*. Någon med detta namn förekommer ej i rote 3.

Henrik Johansson

1644–49:

Det finns indikationer men inga bevis för att denne här boende Henrik Johansson är identisk med *Henrik Johansson de Buer* (Johan de Buur: se 4.20) och med den ”skeppare uppå stadens skepp Salomo Henrik Jönsson” som omtalas i en injuriersak mellan honom och *båtsmannen Jon Eriksson* 1670.

I kämnärsrätten den 4.2.1646 vände sig *Henrik Kraddepool* och *Hans Butze* mot Henrik Johansson de Buer ang. sal *Johan de Buers* efterlåtna egendom. Det gällde det arv, som de genom skriftligen ingivna obligationer ansåg sig att fordra. Saken hänsköts till överrätten.

Henrik Johansson (Jönsson) betalade 18.12.1649 för *David Amias hus*, som han hade köpt för 500 rdr. Antagligen var det nyköpta huset beläget i rote 19 (7.24) där han omtalas 1650–70. Den gården hade ett förnämligt läge i hörnet östra hamnen och Köpmangatan. I maj 1670 gifte han sig med bryggaren Per Påfwelssons änka Margareta Hansdotter. I en inlaga till magistraten begärde han den 4.2.1672 att bli intagen i stadens bryggargille, eftersom han hade gift sig med en bryggareänka. 1671 flyttade han till hustruns gård (rote 9).

Snörmakaren Hans Paul Hasemöller

bodde här 1652. Troligen var han hyresgäst här. (I så fall hos den trolige ägaren presidenten Peder Eriksson Rosensköld). Eller bodde han 4.106 hos snörmakaren *Jacob Hermansson von Adorph?*) Han flyttade senare till tomt 4.27.

II: Den 24.1.1652 lagbjöds *pres. (Per Eriksson) Rosenskölds* gård, såld till Cornelius Fellbier d.y. för 230 rdr. (Huseköpspenning 7.16) och ägdes av 1656 av *Cornelius Fellbier d.y* änka (1656: 4.8, 1657: 2.16+2.16, 1658: 8) (jfr sönerna i rote 3).

Det var endast en del av *pres. Rosenskölds* tomtkomplex här mellan Södra Stora Hamnen och Drottninggatan, som såldes. Senare såldes resten till *handelsmannen Hans Olufsson* (se 5.26 och 4.111). Cornelius Fellbier d.y. gifte sig den 12.4.1642 med *Düwerte Petersen*, bodde 1643–44 i rote 6 och var 1645–55 rotemästare i rote 7. Han var son till *handlanden Cornelius Felbier d.ä.*, som förekom här i Göteborg 1629 och 1637–38 var bosatt i tredje roten (begravd 24.2.1639). Cornelius Felbiers d.ä. mor var kanske den fru Adelheid F., som 1640 skänkte till tyska kyrkan Hon begravdes 3.11.1641. Hans hustru begravdes redan 30.3.1636 (se 4.109).

Cornelius Felbier d.y. själv tycks inte ha bosatt sig här men hans änka Düwerte omtalas här i rote 2 1657–58, innan hon gifte om sig med

Christian Meijer

1658–1660–62: 3½, 1663: 4, 1666–70–74, änkan 1675–76

Gustavi tomtöreslängd 1670, 1674, änkan 1675–81

I Göteborgs räkenskaper omtalas 1672, att stadens rättighet av de 600 rdr, som *Christian Meijer Senior* hade ärvt från Lübeck efter sin avlidna dotter *Margareta*, som hade varit gift med *Paul Kikesen*, var 200 rdr. Denne Christian Meyer den äldre begravdes den 1.3.1657.

Christian Meijer den yngre representerade vid kämnärsrätten den 4.2.1653 sin far Christian Meijer den äldre mot en köpman från Lübeck.

Han gifte sig första gången den 13.11.1653 i tyska kyrkan med Christina Johansson, som avled redan 1657. Samma år den 11 nov. gifte han om sig med med Cornelius Felbiers änka Düwerte och övertog samtidigt ansvaret för Cornelius Felbiers barn. När Christian Meijer den 3.1.1666 klagade i överrätten över att *Jacob Målares son Arent de Bois* hade lägrat hans dotter och ”nu nyligen för den skull sig av vägen stuckit haver” trots att han inför *justitiepresidenten Gripencloou* hade lovat att taga henne till äkta, så var det *Sofia Felbier* det rörde sig om. Bröllopet stod några dagar därefter den 9 januari. I september 1673 representerade Arent de Bois svärfadern Christian Meijer i Uddevalla.

1669 uppbjöd Johan Hacker två gårdar: först den 13.9.1669 Christian Meijers gård på *Korsgatan* (för 450 rdr).

Att Christian Meijer var granne till *handelsmannen Hans Olsson* (4.111) framgår av att denne den 28.11.1665 klagade över att Christian Meijer ”efter (trots) gode mäns utspråk ”inte ville ersätta honom för hans fördärvade takränna. Den 15.3.1670 förklarade sig Christian Meijer skyldig *Elisabeth Hertzens* 100 rdr in specie och pantsatte gård ”op d Conigen Straat an der oestl side Per Andersson an der west side Hans Olsson.”

När *Claes Corneliusson* vid underrätten den 28.9.1666 krävde Christian Meijer i enlighet med dennes obligation, så sade sig Christian Meijer ”fuller av samma skuld veta men aldrig därom varit fordrad och krävder, som tvivelsutan för den orsak är skett, att han för Claes Corneliusson med räkningars och annat renskrivande mycket haver arbetat och för den skull alltid, som han ännu ock gör, levat i den förhoppning, att ovanbemälte skuld skulle vara dödat”. Som ofta på denna tid löstes tvisten med hjälp av gode män: *Adam Herwegh, Anders Bakare, Linnart von Saweland* och *Johan von Minden*.

Möjligen är det Christian Meijer d.y. faders tomt det rör sig om, när den 1.10.1666 en Christian Meijers gård lagbjöds som såld till *Anders Mörck* för 200 riksdaler. Den var belägen på södra sidan om Stora hamnen mellan Erik Franssons tomt å östra och Mårten sämskmakares å västra

Christian Meijers hustru hette som ogift Düwerte (Düwertie) Petersen. Möjligen hade hon släktförbindelser i Bergen. Den 19.9.1667 visade *Johan Schwartzkopf* på anfordran för rätten sin skriftliga berättelse om hur han några år tidigare hade drivit hustru Düwerte Meijers sak för rätten i Bergen mot hennes kreditor *borgaren i Bergen Peder Pedersson*.

Men också Cornelius Felbier hade släkt i Bergen. Enligt magistratens registratur (Ba:2) den 28.5.1670 befullmäktigade inbyggaren i Göteborg Christian Meijer på sina styvbarns sal Cornelius Felbirs arvingars vägnar, Wilhelm Felbier på sina och sal Vincent Felbiers dotters vägnar hustru *Maria Felbier* (1662 gift *Hans Weideman*) att utkräva kvarlåtenskapen efter hennes syster och de ovan nämnda barnens faderssyster sal. hustru *Sophia Felbier* i Bergen i ytterligare en faster till barnen torde vara den *Magdalena Felbier*, som den 23.5.1630 gifte sig med *Jacob Mente*.

Den 19.10.1670 omtalas att Christian Meijer hade obligerat sig för sin styvson *Hans Felbiers* skuld hos *David Matsen*. Några dagar därefter fordrade Christian Meijer sal *Joakim Rothenhans* dotter hustru *Sofia Rothenhan*. Den 19 och 21 i samma månad skulle *Nils Arfwedsson*, som äktat Christian Meijers halvsyster förklara sig. Det krydderi, som Rothenhan skulle ha låtit uttaga hade delvis kommit hans brudlopp till godo.

Som Düwerte Meijers avlidne måg omtalas i november 1681

Wilhelm Damby

i bakugnslängd och ”Mantal och hus” kallad Mäster Damby 1678–79 svarande för 2 tomter.

Wilhelm Damby var engelsk köpman och upptages på den plats i längden, där Christian Meijers änka tidigare stått. Han gifte sig den 17.6.1673 med *jungfru Maria Felbier*. Det var hemmavigsel ”dafür zur deutschen kirche gegeben 16 Rdr”. Damby avled redan vid 37 års ålder 1680 (begravd den 6 juni) i sviterna efter ett benbrott. Vid rådhusrättens sammanträde 25.4.1682 meddelades det, att *styckjunkaren Johan von Sollman* hade trätt i äktenskap med avlidne William Dambys änka. Von Sollman ville förfoga över hennes egendom i staden.

Den 2.4.1688 begärde *Jacob Herwegh* i egenskap som föreståndare för de fattiga i hospitalet och *Volrath Tham* värdering av Christian Meijers änkas hus och gård på Drottninggatan. Hårtill utsågs *handelsmannen Roluf Lambertsson*, *Claes Engelke*, *Otto Johansson* och *Frantz Snickare*.

1696 tillhörde tomterna *Lorentz Andersson brännvinsbrännare* (en tomt längst i väster), ”bakare-änkan” *Elisabeth Jordan*, som ägde en tomt mitt emellan de två andras och *Petter Coopmans änka Maria* (en tomt längst i öster).

Västra delen av 4.112

tillhörde *Lorentz Andersson Brännvinsbrännare* (begr. 15.4.1702) Se 10.14.

Han hade i juli 1695 gift sig med Annika Christiansdotter (född 1670, död 1704, dotter av *skepparen Christian Pettersson* och *Elisabeth Kradepol*). Om hennes familj kan berättas detta: Christian Pettersson, som 1675 bodde i fjärde roten, levde 1681, ty detta år begärde han den 26 juli, att *Cornelia Herwegh* skulle inrymma honom gården. Bland Göteborgs magistrats årshandlingar finns en inlaga 1684 av förmyndaren *Martin Opitz* (g. *Magdalena Weddinghuusen*) angående sterbhuset efter Christian Pettersson. Han redovisar där på tyska för modernekapitalet för sönerna

Petter, Hindrik och Hans Pettersson och dottern *Anna Petterssons* fädernearv. (Sönerna har tydligen ärvt faderns patronymikon i st. för att kallas Christiansson.) Även *Albrecht Petersson* och en yngre dotter *Greta* omtalas. Även *Nicolaus Woldenberg* skriver om detta sterbhus: ”i min förra hustrus bo var innestående sal Christian Peterssons fäderne- och mödernearv.” Albrecht Petersson var ”styvson” till Nicolaus Woldenberg, vilket väl innebär att han var styvson till Woldenbergs hustru. (Enligt Gbg bou 1684:166 efter Christian Pettersson var denne efter Elisabeth Kra-depools död omgift med *Ingerd Olofsdotter*: i det senare äktenskapet föddes *Margareta* och *Christian*). *Henrik Wedinghuusen* hade köpt gården.

Vid rätten den 27.9.1686 beklagade avlidne Christian Petterssons omyndiga dotter Annika Christiansdotter över att hon hade förskjutits av de sina. Hon begärde rättens assistens.

Det framgår att Annika Christiansdotter hade betalt *Hans Meijer* för hans andel i gården 4.112 (tydligt den del hon bebodde).

Lorentz Andersson köpte snart en ny gård för hustruns bröders arvsmedel. (Berg II:1–2, 96). Han lagbjöd den 9.7.1700 hus och gård (10.14 i kvarteret Göta Kanal vid uppbudet kallat” beläget vid Lilla Bommen mellan Måns Phoenix gård å norra och Sven Anderssons å södra sidan”) som han köpt av hustru *Ingrid Jönsdotter* för 750 rdr. Gården vid Spannmålgatan var vid hans död 1702 (begr. 15 april) värd 998 d smt.

Lorens Andersson hade å barnens vägnar den 26.10.1701 (AIIb:4) kvitterat sal. Christian Petterssons barns arv som de tillerkänts efter sina sal föräldrar och sin sal mormoder, som han erhållit av Magdalena Opitz. Det framgår av årshandlingarna c:a 11.3.1700 (EII a:16) att *borgarna Lars Kullberg, Per Sveder* och *Per Eriksson järndragare* hade tillsammans med *Simon Simonsson Schultz* uppkallats inför magistraten för att redogöra för de 800 d smt, som sal Christian Petterssons barn hade ärvt och som sal. Martin Opitz hade varit förmyndare för. På de tre förstnämnda borgarnas caution hade systemen hustru Annika Christiansdotter fått hand om pengarna. Huvudcautionist var Simon Simonsson, som uppsade sin caution och begärde att få hand om pengarna om han skulle övertaga förmynderskapet efter Martin Opitz. Pengarna var ett arv efter Simon Simonsson Schultz och Magdalena Schultz mormor. I en inlaga till magistraten den 6.10.1702 (EI-IHa:16) skrev Annika Christiansdotter, att hon inte ansåg sig behöva cautionister för de arvs-pengar, som hennes bröder ägt i gården. Den ene brodern var död, den andre hade icke lämnat något livstecken på 16 år. Hon hade köpt en ny gård för pengarna och var enda arvinge till de döda.

Annika Christiansdotter avvittrade sina två söner med Lorens Andersson, *Henrik* och *Anders*, den 18.12.1702. Samtidigt (samma volym EIIa:16) lämnade hon en specifikation på vad var skyldig efter Lorens Anderssons död, bl.a. hennes bröders arv 846 d smt. Hennes sal. man, som var bakaregesäll, hade ingenting medfört i boet. Det de ägde hade förlorats genom eld och brand – såväl kläder, spannmål, viktualiepersedlar och brännvinsredskapen med kopparpanna och tenn. De hade måst upprätta ett nytt hushåll med kar och koppar och allt vad som behövdes. Sina båda barn kunde hon blott ge 50 d smt i fäderne och därjämte uppföda dem med kläder, mat och skolgång till dess de kunde lära ämbete el. dyl.

Efter avvittringen gifte hon om sig med Johan Wolfdauer, som övertog bryggeriet och bränneriet i hörnet av Spannmålgatan och Östra hamnen. Han fick burskap som kopparslagare och brännvinsbrännare den 18.12.1703.

Anna Christiansdotter levde emellertid icke länge till. Hon avled 1704 till följd av en antändning av brännvin och begravdes den 30 augusti. (Bou i dec. 1704, Gbg RR 1704:263. Hus och tomt vid Östra Lilla hamnen värderat till 750 d smt).

Med anledning av att Johan Wolfdauer begärt attest om Annika Christiansdotters sambröders kända öden inflöt en redogörelse om skepparen Christian Petterssons söner i magistratens registratur den 20.1.1705 (Ba:18). Brodern *Hans* skulle ha avseglat till Holland 1688 och antagits i Holländska Ostindiska Kompaniet och avlidit i Ostindien. Brodern *Petter* reste 1687 till Holland. Båda hade inlogerats i Amsterdam ”in het Wapen der Konig von Sweden op die Deck in de Kleine Armesteg”.

Johan Wolfdauer gifte 1704 om sig med Maria Borgman, dotter till *tullnären Nils Hansson Borgman*. Vid Göteborgs rådhusrätt påmintes Johan Wolfdauer 1720 (RR- protokollet s. 1006) av styvsonen *Anders Lorensen Borg* om dennes fäderne och moderne.

Bouppteckning efter Johan Wolfdauers andra hustru *Maria Borgman* företogs 8.3.1734 i närvaro av styvsonen *Johan Wolfdauer d.y.*, scoutbynachten Nils (?) och *kaptenlöjtnanten Nils Gylenschruuf*. Sonen Johan Wolfdauer d.y., döpt 5.12.1703, var 1728 kyrkoinspektör. Gift *Emerentia Margareta Brun*.

Mellersta delen av 4.112 eller ”Bakareänkans tomt”

Förmodligen hade Christian Meijers arvingar sålt en av sina tre tomter till Elisabeth Jordan, som den 30.6.1694 pantsatte den till hospitalet för lånade medel 150 d smt. Hon var dotter till *bagaren Matthias Jordan* och *Elisabeth Tiessen*, vilka gifte sig i Christine församling den 5.4.1646. Hon fick i augusti 1696 attest av Göteborgs magistrat (se registraturen), att hennes avlidna mor Elisabeth Tiessen var syster till den i Christiania i Norge avlidna *Petter Tiessen*. Alla hennes syskon var döda. Hennes morbroder Petter Tiessen hade inte lämnat efter sig några barn eller andra arvingar än hans redan omgifna änka, berättade Elisabeth i en inlaga till magistraten daterad den sista augusti 1696 där hon kallade sig ”en bedrövad änka” och begärde denna attest med stadens sigill (EIIa:12)

Framlidne Cornelius Felbiers dotter *Estrid Felbier* klagade i en supplik till magistraten (EIIa:12) den 15.10.1696 på sin syster Maria, som hade givit en skriftlig instruktion till Elisabeth Jordan att lämna Estri den rest, som ankom på henne (100 rdr) på gården. Alla syskon skulle ha 100 rdr. Marias 100 rdr innestod hos Annika Christians. Enligt en attest av RR hade båda systrarna deras fäderne 100 rdr courant innestående i deras föräldrars hus på Drottninggatan eller så mycket som hus och gård kunde vara värda sedan Göteborgs hospital hade fått sin prefererade fordran.

Om Elisabeth Jordans senare öden kan man läsa i hennes inlaga till magistraten den 19.1.1717 (EIIa:29) Hon berättade där att hon för en rund tid sedan för sina svagheters skull mot 200 d smt hade varit intagen i hospitalet. Sedan begav hon sig till staden, där hon gifte sig första gången 5.4.1692 m. bagaren Marcus Leick (burskap 23.5.1692). Med honom sammanlevde hon blott några år eftersom han snart avled (begr. 27.2.1694 i Christine förs.) Sedan äktade hon 3.11.1697 minören under artilleriet Christian Wolfgang. Ett deras barn avled i domkyrkoförsamlingen 1700 (begr. 6.10.) ”Med denne sal. mannen hafwer iag klagande wärd mina dagar uti största Elände förnutit.” Hon blev allt skröpligare för varje dag och led av hunger och köld. Hon ville återvända till hospitalet på sina gamla villkor.

Hennes gård tillhörde ett tag skomakaren Bengt Bengtsson Miöö. Denne pantsatte till hospitalet den 1.8.1698 för lån av 150 d smt hus och gård på Drottninggatan mellan Maria Coopmans å östra och Lorents Andersson brännvinsbrännares å västra) (Berg II:11–12, 313).

Samtliga kreditorer i Elisabeth Jordans hus hade protesterat mot att hon sålde huset till skomakaren för 410 d smt. De ville ha köpet upphävt, om han inte inom 14 dagar betalade gården (EIIa:14).

1 och 2 Berent Örtegren

ägde 1710 två tomter och: uppenbarligen har Berendt Örtegren övertagit såväl Lorens Andersson som ”Bakareänkans tomt”.

En sentida ättling till Berent Örtegren *Erik Örtegren* gav i ett telefonsamtal den 14.1.1992 upplysningen, att Berent Öregren var son till *trädgårdsmästaren och rådmannen Anders Biörsson* i Lidköping och hans *hustru Britta Israelsdotter*. Enligt en odaterad notis ur Lidköpings domböcker vände sig rådmann Anders Biörsson mot Per smeds son för otidigt överfall och 1722 omtalas han som den ”gamle rådmannen Anders Biörsson”. Britta Israelsdotter vittnade den 16.7.1687 angående kyrkobråk.

Det förefaller märkligt, att Berent Örtegren enligt källorna erhöll burskap som handelsman i Göteborg först 9.4.1716. Redan i ett brev i magistratens registratur (Göteborgs mag. Ba 15) daterat 17.9.1700 omtalas det, att borgaren och handelsmannen Berent Örtegren på sista Olofsmässa-marknad i Skänninge hade kommit att förlora en hel del varor under den visitation, som där anställdes efter utrikes sidentyg och varjehanda ostämplade och förbjudna varor. Det rörde sig om några stuvar pikerad (uddig) taft och bast, några alnar ”pudesay” och ett stycke nedfläckt gement och gammalt tyg, några lod gullgaloner och vidare några stuvar band. Dessa varor hade han till största delen mottagit, när han började sin affärsverksamhet genom att överta sin gamle patron *sal Anders Bratts* bod och handel. Varorna hade varit med Anders Bratt på två marknader, varigenom stämplarna hade förkommit. Intyg om detta hade Örtegren fått av *handelsmännen Frans Schröder* och *Magnus Persson*. I rådhusrätten omtalas 1706 (s. 309) att *Lars Liedgren* och *Abraham Bruhn* var cautionister för Berent Örtegren.

Berent Örtegren fick stolrum i domkyrkan den 8.4.1705. Hans dotter *Anna Stina Örtegren* fick den 27.3.1712 övertaga stolrummet efter sin sal moder *Maria Andersdotter*, begr. 20.4.1711. *Maria Andersdotter* var dotter av *Anders Torsson* och hans hustru *Christina*. Bouppteckningen efter henne den 14.4.1713 visade en behållning av 12 027 d smt. (Berg II:11–12, s. 381)

I en inlaga till magistraten den 7.8.1709 (EIIa:219) berättar Berent Örtegren om ett förlorat skepp *S:t Johannes* (med *skepparen Hans Börgesson*), som året förut hade avseglat från Göteborg till Hull och åter därifrån enligt Örtegrens faktors brev därifrån. *S:t Johannes* gick med stycke gods.

Enligt upphandlingslängden 1717 bodde Berent Örtegren i gården tillsammans med sin andra hustru *Rangela Liedgren* (dotter till *rådmannen Lars Hansson Liedgren* och *Elisabeth Matthiasdotter Rambeau*.) Som anställda nämnes *boddrängen Lars Liedberg*, *pigan Ingri Ambjörnsdotter* och gossen *Erik*. Berent Örtegren skattade för bruk av tobak och hustrun 10 d smt för sin sidenklänning. *Madame M Coopman* bor fortfarande 1720 i gården. 1723 hette *bodgossen Christian Kullberg* och *pigan Kerstin Larsdotter*.

Ur Kammarkollegiets arkiv, Städernas akter, Göteborg 9, Riksarkivet hämtar vi ett par notiser ur en lista över omyndiga barns arv och dess förvaltning, daterad 10.1.1710 och upprättad av Göteborgs magistrat:

”Bernt Örtegren handelsman har utsagt sine egne 3ne Barn af förra gifta Cornelius, Anna Stina och Britta Maria 6013 d smt af hwilcka Anna Stina är död och dess andeel deelt emellan Faderen och hennes samsyskon och är således 5000 d smt

De twenne Barnens moderne, hwilcket beroor utj Fast och Löös Egendomb och Köpmans Wahror under Faderens egen förwältning och disposition, och sörjer för deras Föda och uppfostring och hafwa deras säkerhet i all faderens Egendomb till deras myndige åhr. 5000:-” samt

”Casper Thorssons arfzmedel äre 3.000 d smt och Herr Bernt Örtegren hans swåger och Förmyndare af hwilka utj Banquen insatte äre under Nr 8046 2000 d smt och de resterande 1000 d smt låter han löpa för honom i handel och wandel, warandes wäll sielf till Laga åhr kommen men äger ännu intet fullkommen habilitet att förestå sine medel. 3000:-” (Örtegren, forts nedan).

Den östra av Christian Meyers tomter eller Petter Coopmans änkas tomt

hade följande förhistoria:

Lennart Weissman sadelmakare *Bör vara 4.112 1/3*

1651–61 (Redovisas i kontributionslängderna 1657–61: 1656: 5, 1657: 2.16 + 2.16, 1658: 8, 1659–61: 3)

Observera, att Lennart sadelmakare 1652–55 står emellan Engelbrekt Larsson 4.113 och Michel Werle 4.111 (senare 1656 (1652?) ersatt av Hans Olufsson, som tidigare upptages mellan Cort Bruns änka Elsebe och den 1655 uppdykande Johan von Ackern, tidigare Hans Hasemüller)

Han var först bosatt på Drottninggatan kvarteret Arkaden (rote 17) 1643–50. Han köpte 1651 gård, som kostade 366 rdr, för vilken han 27.6.1651 i huseköpspenning betalade 12:–.

(Efter försäljningen av denna gård 1661 bodde Lennart sadelmakare rote 9 1662–65. Ur Christine begravningsbok (s. 474) för den 18.4.1675: ”Meister Lenhard Weissman, Sattler, Starb an einer langwierigen krankheit den 4 April am H Ostertage Nachmittage klocke 1, eines Alters 61 Jahr weniger 1 Tage”. Änkan bodde detta år 1675 rote 5. Det framgår av Christine begravningsbok den 25.1.1676 att hon avled redan följande år: ”Christina Hanstochter, Sehl Lenhard Weismans, Satlers, nachgelassene Witwe, welche Starb den 10 Jan, Ihres Alters 67 Jahr 6 Mon 6 Tage”) Leonhard Weissman: Se Jöns Andersson i Högen (9.22 och 5.73, 6.1) .

Rör nedanstående en son till Lennart Weissman?

Det bestämdes den 7.2.1678 att Casper Wilhelmsson, Johan Lüders och Jöns Andersson i Högen skulle få rådman Östring och notarie Areels hjälp att bringa arvssaken mellan dem och (*sadelmakaren*) *Jacob Weissmans* efterleverska till ändskap. Jacob Weissman hade avlidit den 6.12.1677 28 år och 11 mån gammal

I kämnärsrätten vände sig Per Andersson den 6.6.1669 mot Lennart Sadelmakare.

Den 21.7.1668 omtalas i justitiekollegiet att Leonhard sadelmakare hade en son *Hans Leonhards-son*, som avlidit i Linköping. Man överlade med änkan om begravningen. Hon var tydligen dotter till *Björn Andersson*, som var hennes fullmäktig.

Den 20.3.1671 och i april s.å. anklagades *timmermannen Olof Buts* för att under sken av att vilja hjälpa sadelmakare Leonhard Weissman vid eldsvådan ha stulit en grå rock samt ostar och något talg från honom. Vittnen var *Lars Katt*, *Nils Svensson Bryggare* och *Olof Bengtsson i Högen*.

Engelbrekt Larsson slaktare

1656: -20, 1657: -10 + -10, 1658: 2, 1659: 1, 1661: Engelbrekt slaktare förefaller bo mellan 4.112 och 4.113.

Carsten Voigt 1659–60: 1

Sadelmakare Leonhard Weissmans gård såldes till

Hans Hesseling (Heselein) Barberare

för 450 rdr. Huseköpspenning betalades 16.9.1661 med 13.16. I kontributionslängden 1662: 1. Denne omtalas i rote 9 1660–61 men i rote 2 1662. Hans Hesseling gifte sig 5.2.1660 med Anna Eriksson, begr. Chr 27.10.1663.

Sedan tycks gården övertagas.

III Dr Georg Magirius

(begr. 22.1.1658, gift 23.3.1655 med Anna Erichsen begr. 1.11.1652) har ägt denna gård

(Beträffande var Doktor Magirius gård låg finns ytterligare två uppgifter. 1) Se 4.38. Han omtalas där 1644–47. M. stred om denna gård med *Johan Casparsson* vid RR 11 och 13.6.1645 2) I september 1656 betalades huseköpspenning 22.16 för *Sal Erik Siggess* gård (10:de roten??) som sålt till Doktor Magirius för 750 rdr.)

Köpgesällen Jürgen Magirius begravdes Chr 5.11.1682, 26 år 11 månader. Det framkom den 30.10.1682 avlidne Georg Magirius d.y. var skyldig *Henrik Arvidsson* för stångjärn. Den 2.4.1683 ställde några båtsmän krav på förtjänt hyra av Georg Magiri sterbhus. "Christopher Olofsson borde redovisa". Den 19.4.1683 hade man gjort ett överslag över ställningen. Mot kreditorens sammanlagda krav 6526 rdr stod inventarierna 4624 rdr, bl.a. "broderns arvsmedel".

Erik Fransson och *David Matzen* var förmyndare för två söner till *med dr Georg Magirius*. De berättade vid justitiekollegiet den 25.5.1665, att deras två pupiller var hos

köpmannen Per Andersson

En son, som inte var deras pupill, var hos sin moster i Alingsås. Arvet, som kunde belöpa sig till ungefär 600 rdr, hade bestått i en numera såld gård, resten av köpesumman var endast 80 rdr. Nu ville förmyndarna slippa uppdraget "eftersom de lovats få kvitto". Tydligt befriades inte förmyndarna från uppgiften.

Den 29.11.1671 söktes handelsmannen Peder Andersson på kronans vägnar på grund av den borgen han ställt för befallningsmannen Gudmund Pedersson (som förorsakade många cautionisters ruin).

Magiri-sönernas förmyndare David Matzen och Erik Frantzen vände sig vid RR den 29 nov och den 8.12.1671 mot Per Andersson, som 1664 inflyttat i deras hus och grund på Drottninggatan. En av sönerna (tydligt *Jürgen el Georg Magirus d.y.*, se nedan) lärde nu bokhålleri hos *Jürgen von Holten* den andre bodde hos Per Andersson och gick där till kost. Det påstods nu (i motsats till 1665), att Per Andersson "till detta datum hade aldrig en penning därpå betalt, utan allenast een av Magiri barn för intresset en tid födt". Gården borde räddas från Per Anderssons kreditorer.

Per Andersson bodde här 1664–73 (Gustavi tomtöreslängd 1670–73, änkan 1674, strykes i krigskontributionslängd).

I kämnärsrätten vände sig Per Andersson den 6.6.1669 mot Linnart Sadelmakare.

Ba:2, 18.7.1670: ”Respass för handelsmannen i Göteborg Peder Andersson, som på mångahanda sätt, så af siöskada, som brand och andra olyckliga tillfällen, är kommen från all välfärd och med sin hustru och många små barn råkader uthi ett desolat tillstånd. Och hafwer satt sig i sinnet att genom något lofligt medel hielpa sig till sin upprättelse igen.”

Karlstad den 22.5.1671: Per Andersson från Göteborg krävde slut i saken angående de tre tunnor salt ham mistat ur stadens bod. Samma år den 5 juli tog han upp frågan om saltet som han mist för några år sedan och *Hans Christophersson* hade låtit inlägga i stadens bod. ”Sven Fyrhake ville fuller säga, att tåwarande upbördsman Johan Walmneaus skulle hafwa tagit nyckelen, men han (= denne) protesterade mot hans osanning och bewiste med wählaktat Lars Ingemarssons attest, att han intet tog emot nyckeln utan bad then behålla honom som then tillförene haft hafwer.” Det bestämdes då, att Hans Christophersson skulle redovisa för saltet.

Per Anderssons gård öde 1675–76

Vid överrätten den 5.9.1667 fick *Henrik Jacob Hillebrandt* avslag på den arrest han på sin svärfaders *David Amias* vägnar begärde uppå handelsmännen Peder Anderssons och *Hans Olofssons* järn ”efter dhe äre solvendo”.

Göteborg den 20.3.1693 omtalas arvskiftet i avl handelsmannen Per Anderssons efterleverskas (Brita Olofsdotters) sterbhus. Den skulle utföras av *Jöns Lind*, *Erik Månsson* och *Jonas skräddare*.

Vem bodde här 4.112 1678 efter Per Andersson? Det bör vara Petter Coopmans änka Maria, som omtalas redan i bakugnslängderna 1678–79 Petter Koopmans änka Maria Hansdotter eller ”Maria Jörgens” med vilken han gift sig den 1.6.1662, var född 1647 i *Hans Jöranssons* äktenskap med *Maria Hagemeister*.

Petter Koopman (el. Coopman) d.ä. (se 4.24n, Kv. Bokhållaren) avled i slutet av 1667 (begr. 18 dec.). Han levde den 17.10.1667, då han genom Hans Brockman begärde, att hans hustrus styvmoder ”Herr Superintendenten i Wermelands Stift” *hustru Elsebe Westerman* (se 5.28) måtte citeras att klarera med honom arvskiftet efter hans svärfader fordom rådmannen här i staden *sal Hans Jöransson* (se 4.32, den s, k, Vinkeln). Petter Koopman krävde 1665 *Ingierd Jöransdotter* på en rest, som hennes förre man *kronoskepparen Sigfrid Persson* var skyldig hans avlidne svärfader Hans Jöransson.

Enligt magistratens registratur (1669 Ba:1, odat) hade Peter Coopmans änka ”överdragit all sin egendom efter sitt inventariums besvärjande på samtliga sina kreditorer”. Hon tänkte begiva sig härifrån. Den 4.3.1770 behandlas i registraturen (Ba:2, 11) frågan om *sal Petter Koopmans* sterbhuskreditorer och (änkan Marias bröder) *Paul och Jürgen Hanssöner* (också kallade *Jörgensöner*).

Maria Jörgens gifte den 20.2.1672 om sig med Mr Sifwert Volkwart (hans tredje äktenskap), gift 1/ med en dotter till *Henrik de Wendt*; 2/ med *Johan Adriansson Bands* änka *Kerstin Eilking*, se 5.62.

Tomtöreslängden 1700 placerar Petter Coopmans änka mellan Gustaf von Akerns hus och Jöns Perssons tre tomter. Petter Coopmans änka madame Maria Coopman ägde ännu 1715 en tomt värderad 300, hus 200, lösöre 100 d smt 1717 hade hon pigan Stina Svensdotter. – Maria Jörgensen levde till 1728 (begr. 14.11. s.å.)

1–3: Den 4.6.1722 lät handelsmannen *Berent Örtegren* första gången uppbjuda *madame Maria Jörgens* tomt belägen på Drottninggatan mellan Herr överkommissarie Cederflychts å östra (4.113) och herr Örtegrens egen å västra sidan (4.112v). Han hade köpt den för 600 d smt, hälften i silverpenningar och hälften i gångbara kopparplåtar den 26.5.1722.

Berent Örtegrens gamle fader rådmannen i Lidköping Anders Björsson avled först den 6.10.1727. Själv överlevde Berent Örtegren honom blott med ett par år – han begravdes i domkyrkoförsamlingen i Göteborg den 16.2.1729 (se i övrigt Berg II:1–2, 381). Berent Örtegrens änka Rangela Liedgren ville enligt ett brev i magistratens registratur (Ba:48a, 24.5.1742) utsöka mannens fordran i 14-öressedlar i Rikets Ständers Contoir. Hennes medarvingar var *handelsmannen Hans Liedberg*, *Johan Örtegren*, *Casper Wohlfart* och *Christian Bratt*. Rangela Liedgren avled 9.1.1750. Enligt bouppteckning den 18 samma månad efterlämnade hon 35 166 d smt, därav hus och gård på Drottninggatan, som såldes på auktion 31.5.1750 för 5 010 d smt. Bland tillgångarna ingick ett privilegierat tobaksspinneri med två pressar och en ny karvmaskin värd 660 d smt samt varulager bestående av lin, hampa, tobak m.m. (Berg II:11–12, 381)

Handelsman Peter Jonsson (1755),

vilken 1757 hade bodbetjänarna *Börge Sparlund* och *Gudmund Dahl*, pigor Elin och Annika, drängen Olof, ibm *stadskvartermästare P. Jordan* med drängen Hindrik och pigan Ingeborg, ibm (även 1759) *skeppsskrivare vid Ost. Ind. Komp. Fredrik Bratt*, 1759 ibm *Direkt. Thomas Fehman*, *jungfru Maria Strömholm*, *pigan Elin Hallberg*, 1759: *kyparen Anders Petter Kiempe*.

Handelsman Samuel Schutz d.y. (1736–1805)

här 1765–83. Gift med Brita Sofia Liedberg (död 1758). HS 31.8.1758, burskap som handlande 28.9.1759. Han hade gått under ledning av fadern *handlanden Jacob Schutz d.y. (1709–1772, se 5.71)*. Modern hette *Christina Beata Olbers*. Dottern *Margareta Christina*, född 1768, var gift med kaptenen i Ostindiska Kompaniet Hans Henrik Claesson (deras dotter *Henrika Sofia Claesson* var gift med biskop Anders Bruhn).

Dottern Sofia Beata, född 1776, var gift med grosshandl., brukspatron Per Gustaf Geijer, dottern *Anna Brita*, född 1778 var gift med överstelöjtnant Gustaf Wilhelm Weinberg.

Handelsman Johan Minten

1785–90 Gift Sara von Öltken

lät den 4.10.1784 uppbjuda ett vid Drottninggatan mellan avlidne supercargören Volrath Thams arvingars trähus å östra och kontrollören Thure Gabriel Walkes å västra sidan belägna hus och gård, som varit tillhörig grosshandlaren herr Samuel Schutz och denne sistnämnde bortskiftat den 15.2.1784 mot det han tillträtt Herr Mintens vid Östra Hamnen mellan Ostindiska Capitainen Burtz å norra och handelsmannen Jacob Gustaf Ullman å södra sidan belägna hus och gård (4.24n, kv Bokh.) med tillhörande bakgård åt Kyrkogatan mot erlagd mellanavgiftssumma i anseende till att Herr Mintens förut ägda hus och gårdar hade till rymd och åbyggnad äro ansenligare än det hus och gård Herr Schutz avstått 6 666 rdr 22 skill specie. Johan Minten bodde 1790 8.35, Gamla Teatern.

1800: För detta landskamreraren F M Åkerman Jfr 5.111.

1807: handelsman el grosshandlare Anders Anderssons baktomt (uppbud 5.12.1803).

Senare uppbud av 4.112

grosshandlare A M Prytz	2.10.1820
ständernas bank	3.1.1842